

ĐỔI MỚI HOẠT ĐỘNG ĐO LƯỜNG, HỖ TRỢ DOANH NGHIỆP NÂNG CAO NĂNG LỰC CẠNH TRANH VÀ HỘI NHẬP QUỐC TẾ

ThS. NGUYỄN VĂN THIỆU

Chi cục Tiêu chuẩn Đo lường Chất lượng tỉnh Quảng Bình

Ngay nay, trong xu hướng toàn cầu hóa và hội nhập kinh tế quốc tế thì vai trò của đo lường ngày càng thể hiện tầm quan trọng của nó. Đo lường là cơ sở để xây dựng, áp dụng chính sách, luật pháp của Nhà nước để bảo vệ quyền lợi của quốc gia, tạo cơ sở cho phát triển của doanh nghiệp; nâng cao năng lực kỹ thuật, nghiệp vụ trong hoạt động đo lường nhằm hỗ trợ doanh nghiệp và người dân trong hoạt động sản xuất kinh doanh, đảm bảo công bằng xã hội.

Đo lường là một lĩnh vực khoa học - kỹ thuật chính xác, là hoạt động không thể thiếu, có vai trò quan trọng đối với đời sống kinh tế - xã hội, sản xuất kinh doanh, nghiên cứu khoa học, an ninh và quốc phòng. Điều này đã trở thành chuẩn mực quốc tế cũng như ở Việt Nam và đã được khẳng định tại Sắc lệnh số 08/SL của Chủ tịch Hồ Chí Minh ký năm 1950. Đo lường thống nhất và chính xác góp phần đảm bảo công bằng xã hội, bảo vệ quyền và lợi ích hợp pháp của mọi tổ chức, cá nhân trong các giao dịch kinh tế, dân sự; sử dụng tiết kiệm tài nguyên thiên nhiên, vật tư, năng lượng; đảm bảo an toàn; bảo vệ sức khỏe và môi trường; thúc đẩy phát triển khoa học, công nghệ và đổi mới sáng tạo; tăng cường hiệu lực quản lý nhà nước; là công cụ đặc lực góp phần nâng cao năng suất, chất lượng sản phẩm hàng hóa phục vụ phát triển kinh tế - xã hội và hội nhập kinh tế quốc tế.

Thực hiện chức năng quản lý nhà nước của ngành khoa học và công nghệ, thời gian qua, Bộ Khoa học và Công nghệ đã hoàn thiện hệ thống văn bản quy phạm pháp luật về đo lường, gồm Luật Đo lường, 02 Nghị định, 08 Thông tư và ban hành Hệ thống 298 văn bản kỹ thuật đo lường Việt Nam tương thích với các tổ

chức đo lường quốc tế như: Tổ chức đo lường pháp định quốc tế (OIML), Tổ chức tiêu chuẩn hóa quốc tế (ISO) và Ủy ban Kỹ thuật điện quốc tế (IEC),...

Việt Nam đã là thành viên của 4 tổ chức quốc tế và khu vực về đo lường, đã tham gia một số Ban kỹ thuật/Tiểu ban kỹ thuật của các tổ chức đo lường quốc tế và được quốc tế thừa nhận khả năng đo và hiệu chuẩn đối với nhiều phép đo... Đây là cơ sở pháp lý và kỹ thuật để thực hiện kiểm định, hiệu chuẩn, thử nghiệm phương tiện đo, chuẩn đo lường nhằm đáp ứng nhu cầu thị trường trong nước, đáp ứng nhu cầu của doanh nghiệp tham gia thị trường quốc tế.

Bên cạnh đó, hệ thống các cơ quan nhà nước về đo lường có thẩm quyền đã được kiện toàn từ Trung ương đến địa phương. Hệ thống các tổ chức kiểm định, hiệu chuẩn, thử nghiệm phương tiện đo, chuẩn đo lường trên địa bàn cả nước đã được xác lập và phát triển với hơn 350 tổ chức được cấp giấy chứng nhận, trên 3.000 kiểm định viên đã và đang kiểm định khoảng 32 triệu phương tiện đo thuộc Danh mục phương tiện đo nhóm 2 bắt buộc phải kiểm định, hiệu chuẩn trên phạm vi cả nước. Những số liệu nêu trên minh chứng cho tầm quan trọng cũng như tiềm lực đã có của lĩnh vực đo lường đối với đời sống kinh tế - xã hội của nước ta.

Mặc dù vậy, hạ tầng đo lường quốc gia của Việt Nam vẫn chưa đáp ứng đầy đủ nhu cầu về đo lường của doanh nghiệp Việt Nam và hiện chỉ được xếp thứ 6 trong các nước ASEAN; công nghiệp sản xuất phương tiện đo, chuẩn đo lường còn nhiều hạn chế, trình độ thấp, chưa đáp ứng được yêu cầu trong nước; chưa bắt kịp xu thế thế giới là phát triển hạ tầng đo lường quốc gia như là một công cụ mạnh mẽ để tăng sức cạnh tranh của doanh nghiệp và nền kinh tế;

chưa đáp ứng được những yêu cầu của một số lĩnh vực sản xuất, kinh doanh mới, quan trọng như công nghiệp hỗ trợ, cơ khí chế tạo, điện tử viễn thông, trang thiết bị y tế công nghệ cao, logistics...; trong nhiều lĩnh vực sản xuất, kinh doanh, doanh nghiệp chưa chủ động xây dựng và triển khai thực hiện hệ thống các hoạt động tự bảo đảm đo lường cho chính hoạt động sản xuất, kinh doanh của doanh nghiệp.

Ngày 10/8/2018, Thủ tướng Chính phủ đã ban hành Quyết định số 996/QĐ-TTg phê duyệt Đề án “Tăng cường, đổi mới hoạt động đo lường hỗ trợ doanh nghiệp Việt Nam nâng cao năng lực cạnh tranh và hội nhập quốc tế giai đoạn đến năm 2025, định hướng đến năm 2030”.

Mục tiêu chung của Đề án là phát triển hạ tầng đo lường quốc gia theo hướng đồng bộ, hiện đại, đáp ứng hội nhập quốc tế và nhu cầu đảm bảo đo lường chính xác cho hoạt động doanh nghiệp, phù hợp điều kiện kinh tế - xã hội của Việt Nam, phù hợp với quy hoạch phát triển bộ ngành và địa phương; tập trung hỗ trợ doanh nghiệp trong một số ngành, lĩnh vực ưu tiên; xây dựng và triển khai hiệu quả Chương trình bảo đảm đo lường tại doanh nghiệp, tăng cường hoạt động đo lường gắn chặt với hoạt động doanh nghiệp; đẩy mạnh xã hội hóa, huy động đa dạng các nguồn lực trong xã hội để đóng góp phát triển hoạt động đo lường; xây dựng và áp dụng hiệu quả bộ tiêu chí quốc gia đánh giá các lĩnh vực đo lường để tăng cường hiệu quả, hiệu lực công tác quản lý nhà nước về đo lường; thực hiện chuẩn hóa năng lực, hoạt động của các tổ chức kinh doanh dịch vụ kiểm định, hiệu chuẩn, thử nghiệm phương tiện đo, chuẩn đo lường; tập trung đẩy mạnh công tác tuyên truyền, nâng cao nhận thức, phổ biến sâu rộng về vai trò, tầm quan trọng hoạt động đo lường hỗ trợ doanh nghiệp.

Phấn đấu đến năm 2025 sẽ phát triển hạ tầng đo lường quốc gia đáp ứng công nhận đủ 41 chuẩn đo lường quốc gia theo quy hoạch đã được phê duyệt; công nhận ít nhất 200 phép đo hiệu chuẩn được quốc tế thừa nhận trong khuôn khổ thỏa thuận thừa nhận lẫn nhau toàn cầu về đo lường; bồi dưỡng, nâng cao chuyên

Chi cục Tiêu chuẩn Đo lường Chất lượng kiểm tra đo lường khí dầu mỏ hóa lỏng

Ảnh: N.V.T

môn nghiệp vụ về đo lường cho ít nhất 10.000 cán bộ tham gia hoạt động đo lường; triển khai Chương trình đảm bảo đo lường thông qua hoạt động kiểm định, hiệu chuẩn, thử nghiệm phương tiện đo, chuẩn đo lường và hoạt động xây dựng phương pháp đo cho ít nhất 50.000 doanh nghiệp; triển khai áp dụng bộ tiêu chí quốc gia đánh giá các lĩnh vực đo lường ít nhất 1.000 phòng thí nghiệm được công nhận trong cả nước cho các lĩnh vực đo lường.

Đến năm 2030, phấn đấu phát triển hạ tầng đo lường quốc gia đáp ứng công nhận ít nhất 300 phép đo hiệu chuẩn được quốc tế thừa nhận trong khuôn khổ thỏa thuận thừa nhận lẫn nhau toàn cầu về đo lường; phát triển ít nhất 250 chất chuẩn, chuẩn đo lường, phương tiện đo các loại; bồi dưỡng, nâng cao chuyên môn nghiệp vụ về đo lường cho ít nhất 20.000 cán bộ tham gia hoạt động đo lường; triển khai Chương trình đảm bảo đo lường thông qua hoạt động kiểm định, hiệu chuẩn, thử nghiệm phương tiện đo, chuẩn đo lường và hoạt động xây dựng phương pháp đo cho ít nhất 100.000

doanh nghiệp; triển khai áp dụng bộ tiêu chí quốc gia đánh giá các lĩnh vực đo lường ít nhất 2.000 phòng thí nghiệm được công nhận trong cả nước cho các lĩnh vực đo lường.

Trên địa bàn tỉnh Quảng Bình, theo số liệu thống kê năm 2018, có khoảng 5.732 doanh nghiệp đang hoạt động sản xuất kinh doanh và trên 69.000 hộ kinh doanh cá thể, nhiều doanh nghiệp và cơ sở sản xuất, kinh doanh có sử dụng phương tiện đo, chuẩn đo lường. Các phương tiện đo được sử dụng khá phong phú về chủng loại, chiếm số lượng chủ yếu gồm: công tơ điện, đồng hồ nước lạnh, cân đồng hồ lò xo, cột đo xăng dầu, phương tiện đo nhóm 2 trong y tế, taximet, cân sử dụng trong kinh doanh vàng, cân ô tô,...

Trong thời gian qua, Chi cục Tiêu chuẩn Đo lường Chất lượng tỉnh Quảng Bình, là tổ chức tham mưu và thực hiện nhiệm vụ quản lý nhà nước về đo lường, quản lý các dịch vụ công về lĩnh vực đo lường trên địa bàn tỉnh, đã triển khai nhiều hoạt động nhằm tăng cường công tác quản lý, đảm bảo đo lường và đã đạt được những kết quả đáng kể: Tham mưu cấp có thẩm quyền đầu tư cơ sở vật chất nâng cao năng lực về kiểm định hiệu chuẩn, kiểm định phương tiện đo ngày càng đáp ứng nhu cầu kiểm định, hiệu chuẩn của doanh nghiệp và người dân và phục vụ quản lý nhà nước; Thực hiện nhiều biện pháp nâng cao hiệu quả quản lý nhà nước về phương tiện đo trên địa bàn như: hướng dẫn, phổ biến các văn bản pháp quy, tổ chức tập huấn, đào tạo nghiệp vụ quản lý đo lường trong kinh doanh xăng dầu, khí dầu mỏ hóa lỏng, vàng trang sức mỹ nghệ...; thực hiện kiểm tra theo kế hoạch hoặc đột xuất phương tiện đo trong hoạt động sản xuất, kinh doanh tại các cửa hàng xăng dầu, vật liệu xây dựng, phân bón, lương thực, vàng, khí dầu mỏ hóa lỏng, điện, nước, cân ô tô, taximet, phương tiện đo trong lĩnh vực y tế, phương tiện đo của các hộ kinh doanh, các đại lý tại các chợ, trung tâm thương mại... Kiểm tra phát hiện và xử lý kịp thời các trường hợp gian lận và vi phạm quy định về đo lường. Hoạt động quản lý nhà nước về đo lường tỉnh Quảng Bình ngày càng

được đảm bảo và đi vào chiều sâu, tạo điều kiện thúc đẩy sản xuất, giao thương hàng hóa, phát triển và hội nhập kinh tế; góp phần chống gian lận thương mại và cạnh tranh không lành mạnh và đã có nhiều đóng góp thiết thực vào sự phát triển kinh tế - xã hội của địa phương.

Hiện nay, Quảng Bình có 3 tổ chức được chỉ định kiểm định phương tiện đo gồm: Trung tâm Kỹ thuật Đo lường Thử nghiệm thuộc Chi cục Tiêu chuẩn Đo lường Chất lượng, Trung tâm Thí nghiệm điện Quảng Bình thuộc Trung tâm Thí nghiệm điện miền Trung và Chi nhánh kiểm định đồng hồ nước thuộc Công ty Cổ phần cấp nước Quảng Bình. Năm 2018, các tổ chức này đã thực hiện kiểm định và hiệu chuẩn 28.960 phương tiện đo, chuẩn đo lường của các tổ chức, cá nhân trên địa bàn. Các tổ chức đã trang bị 45 chuẩn đo lường, phương tiện đo thực hiện kiểm định, tổng số 29 kiểm định viên. Các tổ chức này cơ bản đáp ứng nhu cầu kiểm định, hiệu chuẩn của các tổ chức, cá nhân trên địa bàn và một số tỉnh lân cận. Năng lực kiểm định, hiệu chuẩn được nâng lên đáng kể, phạm vi ngày càng được mở rộng.

Trong thời gian tới, cơ quan quản lý nhà nước về đo lường sẽ tích cực tham mưu UBND tỉnh ban hành kế hoạch triển khai và tổ chức thực hiện đề án. Để thực hiện có hiệu quả đề án này, thiết nghĩ cần tập trung một số nhiệm vụ và giải pháp chủ yếu gồm: Áp dụng cơ chế, chính sách tạo thuận lợi hoạt động đo lường hỗ trợ doanh nghiệp; Tăng cường phát triển hạ tầng đo lường của tỉnh; Nâng cao hiệu quả công tác quản lý nhà nước về đo lường; Triển khai công tác hỗ trợ doanh nghiệp đảm bảo chất lượng sản phẩm hàng hóa; Tăng cường hợp tác quốc tế trong công tác nghiên cứu, đào tạo, chuyển giao công nghệ về đo lường; Đẩy mạnh công tác truyền thông về hoạt động đo lường. Mặt khác, cần có sự quan tâm của các cơ quan có thẩm quyền và sự phối hợp tích cực từ các tổ chức kiểm định, hiệu chuẩn, thử nghiệm phương tiện đo, chuẩn đo lường, đặc biệt là các doanh nghiệp hoạt động sản xuất, nhập khẩu, kinh doanh, sử dụng phương tiện đo và hàng đóng gói sẵn trên địa bàn tỉnh ■